

INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ȘI SOCIAL-POLITICE
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.R.

Mihail Gheorghiu Bujor

Scrieri social-politice (1905—1961)

UNIVERSITATEA „L. M. BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1988

EDITURA POLITICĂ, București—1979

Bibl. Instit. de Inv. superior Sibiu
INV. Nr. 69223 1980

VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI M. GH. BUJOR

1. Inceputurile. Militant de frunte al proletariatului român, apărător al țărănimii	9
2. În anii primei mari conflagrații (1914—1918)	34
3. M. Gh. Bujor, primul deținut politic la Doftana	45
4. Unitatea clasei muncitoare, marele crez al lui Bujor	58
Notă asupra antologiei	81

SCRIERI SOCIAL-POLITICE (1905—1961)

Strîngeți rîndurile! (8 mai 1905). Articol-apel, publicat într-unul din primele numere ale gazetei „România Muncitoare”, pentru organizarea muncitorilor din țară într-o organizație unică	83
O statistică (17—24 iulie 1905). Recenzie asupra lucrării <i>Ancheta industrială</i> publicată în 1902 sub semnătura lui L. Colescu, principală cercetare statistică privind dezvoltarea industriei în România la începutul veacului nostru	86
Pacea (4 septembrie 1905). Comentariu prilejuit de terminarea războiului ruso-japonez. Autorul își exprimă scepticismul privind menținerea păcii în condițiile imperialismului	95
Opera noastră (9 octombrie 1905). Expunere a unor principii de tactică în activitatea mișcării muncitorești	98
Un sfat (23 octombrie 1905). Apel adresat cadrelor didactice de a se uni, de a lua „pilda și urma muncitorimii”	101
Congresul învățătorilor (15 ianuarie 1906). Comentariu pe marginea Congresului învățătorilor din România, ținut la Galați, la sfîrșitul lunii decembrie 1905	103
Un an! (5 martie 1906). Editorial consacrat primei aniversări a gazetei „România Muncitoare” (seria a II-a)	106

Spre calea cea bună (23 aprilie 1906). Comentariu pe marginea intensificării procesului de organizare a muncitorilor pe principii de clasă, în sindicate, și de părăsire a corporațiilor	108
De vorbă cu presa (30 aprilie 1906). Polemică cu ziarele „Adevărul“, „Prezentul“ și „Cronica“ în legătură cu aprecierea rolului sindicatelor și cu greva cizmarilor din București	110
Conferința (7 mai 1906). Prezentarea obiectivelor principale ale viitoarei conferințe ce va avea loc la 13 august 1906 (Unitatea de vederi, centralizarea mișcării sindicale, organizarea propagandei)	112
Mereu înainte! (18 iunie 1906). O admirabilă pledoarie și nețărnută încredere în victoria socialismului	115
Sindicate și greve (2 iulie 1906). Articol prin care se subliniază necesitatea întăririi sindicatelor din toate punctele de vedere, înainte de a se angaja în declararea de greve	118
Un congres... revoluționar (1 octombrie 1906). Articol în care se subliniază faptul că la Congresul de științe sociale, organizat de oficialitățile statului cu intenția de a elogia domnia de 40 de ani a lui Carol, s-a relevat starea grea a țaranului	121
Manifestație măreață (22 octombrie 1906). Comentarii pe marginea adunării comemorative de la 4 octombrie în amintirea poetului Neculuță	124
Un program (10 decembrie 1906). Analiza critică a programului partidului liberal lansat în vederea revenirii la guvern. Din nou se semnalează situația grea a țărănimii	126
Două lumi (24 decembrie 1906). Comentariu despre imobilismul partidelor guvernamentale, în opoziție cu spiritul creator al clasei muncitoare	129
1906 (31 decembrie 1906). Un bilanț al mișcării muncitorești din anul 1906	131
Spre redeșteptare (7 ianuarie 1907). Descrierea procesului de organizare a sindicatelor muncitorești și a descompunerii corporațiilor create prin legea meseriilor	135
Către concediați și rezerviști! (11 martie 1907). Manifestul socialist din timpul răzcoalei 1907, apărut nesemnat	137
Cuvîntarea lui M. Gh. Bujor la mitingul de la 11 martie 1907	138
În fața primejdiei... (18 martie 1907). Comentariu privind coalizarea partidelor claselor dominante în fața răzcoalei țărănești care le primejduia stăpînirea	140
Destul! (1 aprilie 1907). Un vibrant și emoționant apel la încetarea schingiuirii țaranilor răsculați	142

Pentru Intii Mai (8 aprilie 1907)	144
Țara s-a pronunțat... (17 iunie 1907). O analiză critică a sistemului electoral	146
Procesul celor 9 (12 august 1907). Articol scris cu prilejul expulzării muncitorului V. Anagnoste, cînd socialiștii au organizat o manifestație de simpatie la Gara de Nord, urmată de un proces la care s-au pronunțat nouă condamnări	149
O datorie de împlinit (30 septembrie 1907). Articol despre hotărîrea Conferinței socialiste din vara anului 1907, de a face bisăptămînală apariția gazetei „România Muncitoare”	151
„Trăiască țarul !...” (14 octombrie 1907). Comentarii asupra poziției delegatului guvernului român la conferința internațională pentru pace de la Haga	153
Discuția la mesaj (2 decembrie 1907). Comentariu critic la adresa modului nesatisfăcător al dezbaterilor parlamentare după răscoala din 1907	156
Democratismul lor (16 decembrie 1907). Despre programul poporanistilor de la revista „Viața românească” cu privire la îmbunătățirea situației țărănimii	159
Arme de luptă (ianuarie 1908). Articol despre diferite forme de luptă : boicotul, sabotajul, obstrucționismul	162
Un roman socialist (<i>Mama</i> de Maxim Gorki) (3 februarie 1908). O prezentare elogioasă a romanului „Mama” de Gorki pe care îl recomandă pentru traducere în limba română	165
Cu prilejul alegerilor din Capitală (11 ianuarie 1909). Cu privire la poziția Uniunii Socialiste de a se limita la recomandarea anulării voturilor	168
Cuza și Carol (1 februarie 1909). Articol prilejuit de aniversarea semicentenarului Unirii din 1859, în care autorul analizează poziția oficială față de rolul lui Cuza în istoria țării	172
Colegiul unic (5 februarie 1909). Articol prin care se combate principiul enunțat de partidul liberal, al înlocuirii celor trei colegii electorale cu colegiul unic	175
Mai multă energie (I, II, 30 august și 3 septembrie 1909). Articole de analiză a tacticii de luptă a muncitorimii în raport cu principiul respectării legii. Autorul recomandă ca muncitorii să-și apere drepturile, chiar dacă formal ar „încălca” anumite forme legale	179
Ministerul industriei și muncitorii (10 septembrie 1909). Analiză a activității Ministerului industriei în primul an de existență, care pune în evidență abaterile de la menirea sa	185

Necesitatea acțiunii politice (20 decembrie 1909). Articol care subliniază necesitatea de a restrânge rolul sindicatelor la domeniul profesional, partidul politic al clasei muncitoare urmînd să apere pe toate planurile interesele proletariatului	188
Partea principală (a Programului Partidului social-democrat din România — 31 ianuarie 1910) prezentată de Bujor în calitate de raportor al programului, în care se evidențiază rolul Partidului socialist din România la întărirea națiunii, a țării	191
Puterea internațională (18 aprilie 1910). Articol prilejuit de sărbătorirea zilei de 1 Mai, adevărat eseu asupra dezvoltării impetuoase a societății omenești și a locului pe care îl are clasa muncitoare în progresul social și național	198
Să veghem de farul nostru (29 iulie 1910). Un argumentat apel către cititorii „României Muncitoare” și membrii organizațiilor P.S.D. de a participa mai intens la scrierea gazetei și la difuzarea ei	201
Un semn al vremii (19 decembrie 1910). Recunoașterea de către conducătorii partidelor guvernamentale (Take Ionescu, I. I. C. Brătianu, I. G. Duca ș.a.) a existenței proletariatului în România	207
Blocul democratic (6 ianuarie 1911). Articol în care autorul sesizează, alături de organizarea unor „straturi noi” în viața politică, „trezirea” țărănimii, intrarea ei în viața politică și posibilitatea politicii de alianțe pentru partidul clasei muncitoare	212
După luptă (27 februarie 1911). Comentariu despre participarea la campania electorală și la alegerile parlamentare de la începutul anului 1911 (autorul a candidat la Galați)	215
Alegători și aleși (6 martie 1911). O analiză științifică a componenței alegătorilor colegiului II din județul Ilfov după profesii	218
Discursul d-lui M. B. Cantacuzino (3 aprilie 1911). Comentariu pe marginea discursului rostit în Senat de profesorul Matei B. Cantacuzino, în care se evidențiază rădăcinile sistemului electoral din România	224
Întii Mai 1911 (24 aprilie 1911). Comentariu prilejuit de sărbătoarea solidarității internaționale, în care se evidențiază amploarea răspîndirii ideilor socialiste în lume	227
Noul studiu al tov. Gherea. (<i>Socialismul în țările înapoiate</i>) (30 octombrie 1911). Recenzie reliefînd spiritul creator al socialismului românesc în înțelegerea și aplicarea principiilor socialismului științific, dovedit încă o dată de C. Dobrogeanu-Ghera în studiul său privind rolul socialismului în țări mai înapoiate în raport cu țările occidentale	229

Apărarea tov. M. Gh. Bujor (10 mai 1912). Textul pleoaraiei avocatului Bujor în apărarea socialistului Al. Nicolau, acuzat de instigație la nesupunere printre recruți. Apărarea lui Bujor precizează poziția socialistilor români față de armată	235
Puterea lui (13 noiembrie 1913). Comentariu în legătură cu afirmarea tot mai elocventă a puterii proletariatului rus	238
Expoziția Octav Băncilă (27 februarie și 4 martie 1914). Cronică plastică în care se subliniază forța populară și progresistă a artei pictorului Băncilă	241
Cuvîntarea tov. M. Gh. Bujor (11 martie 1914). Vibrantă evocare a personalității lui Ștefan Gheorghiu la înmormîntarea acestuia	245
Întii Mai 1914 și țărani (20 aprilie 1914). O chemare directă a țărănilor de a se înrola în Partidul social-democrat, partidul muncii, singurul apărător al cauzei ridicării țărănimii la o viață mai bună, prin „darea pămîntului în folosința țărănilor“	248
Atentatul din Sarajevo (19 iunie 1914). Remarcabil comentariu asupra semnificației și consecințelor asasinării lui Francisc Ferdinand în iunie 1914, preludiu al declanșării primului război mondial	250
Războiul european și social-democrația (iulie 1914). Primul studiu-document al socialistilor români în problema atitudinii față de primul război mondial, prezentat de Bujor în cadrul unui miting	252
Unde sînt reformele? (18 noiembrie 1914). Articol prilejuit de amînarea de către Adunarea Constituantă a dezbaterii problemei reformelor — agrară și electorală — în vara anului 1914	256
Regele Carol și poporul român (2 octombrie 1914). Articol politic scris cu prilejul morții regelui Carol I prin care Bujor exprimă idealul republican al socialistilor români	258
Căderea Belgradului (23 noiembrie 1914). Comentariu politic pe marginea ocupării capitalei Serbiei de armata austro-ungară	260
Gherea (ianuarie 1916). Articol omagial scris cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și 40 de activitate revoluționară a lui C. Dobrogeanu-Gherea. Ca și în alte împrejurări, aprecierile lui Bujor surprind prin excepționala lor rezistență la timp	262
Faliment? (ianuarie 1916). Eseu despre pretinsul faliment al socialismului din cauza declanșării războiului mondial	265

România și războiul (ianuarie 1916). Analiza situației internaționale a României și concluziile corespunzătoare acestei situații	273
Martie, luna revoluțiilor (5 martie 1916). Prezentare a revoluției de la 1848, a Comunei din Paris și a răscoalei țărănești din 1907, evenimente care s-au declanșat în luna martie	283
Apărarea tov. Bujor (14 mai 1920). Fragmente din apărarea lui Bujor la procesul din 1920	291
Lui Matteoti (1926). Poezie scrisă în închisoarea Doftana pe o pirogravură, cu portretul lui Matteoti	293
Un cuvînt de bun găsit (23 iulie 1933). Scrisoarea lui Bujor la ieșirea din închisoarea Doftana, în care face apel la unitatea de acțiune a clasei muncitoare	294
Doftana (1934). Fragment din broșura în care sînt descrise condițiile deținuților politici, ale autorului în special	305
O scrisoare deschisă delegaților congresului partidului social-democrat (14 februarie 1936). Scrisoare expediată de Bujor din U.R.S.S., unde efectua o călătorie, către congresul social-democrat din primăvara anului 1936. Sînt prezentate principalele idei cu privire la necesitatea realizării frontului unic muncitoresc, a refacerii partidului unic al clasei muncitoare din România	308
Expunerea lui M. Gh. Bujor la adunarea solemnă consacrată aniversării a 50 de ani de la răscoalele țărănești din 1907 (24 martie 1957)	311
Întîlniri cu Lenin (noiembrie 1957). Descrierea întîlnirii lui Bujor cu Lenin în iarna anilor 1917—1918	318
Cuvîntarea lui M. Gh. Bujor în Marea Adunare Națională (martie 1961). Ales deputat, Bujor a deschis sesiunea M.A.N., în martie 1961, în calitate de președinte de vîrstă	323
NOTE	327